

การตั้งชื่อดำยทหารของกองทัพบก
ในมิติสัญลักษณ์ทางการเมือง
Naming the Royal Thai Army Camp in the Context
of Political Symbolism.

วันวิচিত บุญโปร่ง*
Wanwichit Boonprong

---

* อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยบริหารรัฐกิจและรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รังสิต

บทคัดย่อ

การรัฐประหารของคณะนายทหารจากกองทัพบกในปี พ.ศ.2490 ได้ปลุกกระแสแนวคิดชาตินิยม ในรูปแบบการฟื้นฟูพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์พร้อมกับการขยายอำนาจของกองทัพบกเติบโตขึ้นตามลำดับ กองทัพบกมีภารกิจหน้าที่รักษาความสงบมั่นคงภายในประเทศและมีบทบาทอย่างสูงต่อระบอบการเมืองไทยจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะรูปแบบการสร้าง ความชอบธรรมในการขยายอำนาจพื้นที่ทางการเมืองของตนเอง จากการเพิ่มปริมาณกำลังพลไปประจำการยังค่ายทหารต่างๆทั่วประเทศ มีการนำเอาชื่อบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ของชาติ บุคคลสำคัญและสถานที่สำคัญของท้องถิ่นที่เป็นเคารพนับถือของประชาชน ไปตั้งเป็นชื่อค่ายทหาร เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความมั่นคงของชาติ บทความนี้ต้องการศึกษาการตั้งชื่อค่ายทหารของกองทัพบกในมิติสัญลักษณ์ทางการเมือง โดยผลการศึกษาพบว่า การตั้งชื่อค่ายทหารเกี่ยวข้องกับปัจจัยสามด้าน ได้แก่ (1).การรับใช้แนวคิดชาตินิยม (2). เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ใหม่ในการยกย่องเชิดชูบุคคล (3). การรักษาพื้นที่ทางการเมืองและความมั่นคงกับท้องถิ่น ด้วยปัจจัยทั้งสามนี้กลายเป็นสัญลักษณ์ทางการเมืองของกองทัพบกกับสังคมไทยอย่างกลมกลืนตลอดมา

คำสำคัญ : ค่ายทหาร กองทัพบก สัญลักษณ์ทางการเมือง

Abstract

Military coup d'état in the year 1947 gave rise to the conceptual ideal of nationalism in form of revitalization of monarchy power as well as military power expansion as accordingly. The role of the Royal Thai army is to keep peace within the country as well as to play a major role in the Thai political system as until today, particularly in the form of expanding its political power in the political local area. This can be seen through its increment and distribution of military manpower in the army camps throughout the country. The names of predominant persons and places have been used to name the army camp so as to build and strengthen the stability of the nation. This article aims to study the naming of the army camps in the sense of political symbolism. The finding of this study indicates that there are three factors influencing to naming the military camps; (1).to follow in the path of conservatism concept (2). to change a new history by giving people recognition (3). to maintain a place in politics as well as to stabilize with the local provinces. Overall, these three factors have become the political symbolism of Thai army which blended in with the Thai society.

Keywords : The Army Camp, The Royal Thai Army, Political Symbolism

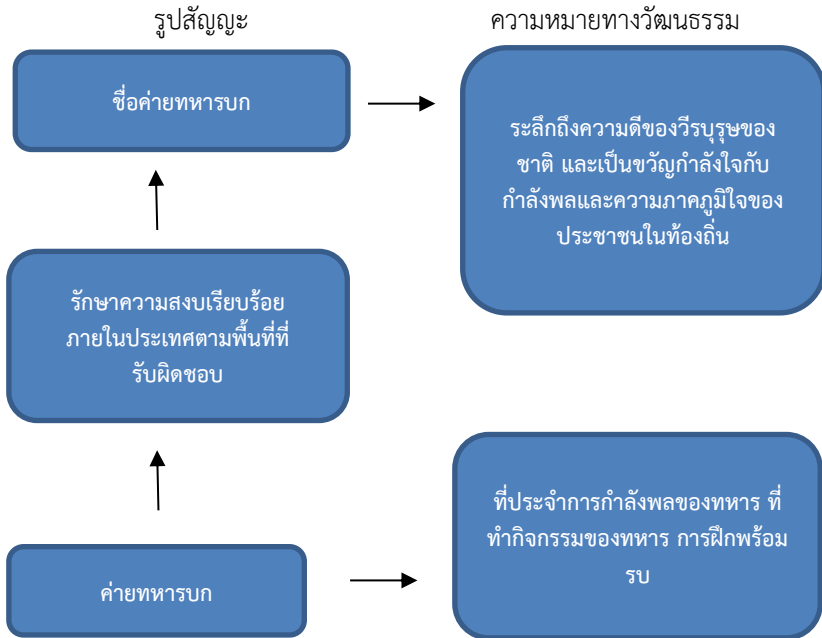
บทนำ

ในอดีตการเผชิญหน้าต่อภัยคุกคามการค้าอาณานิคมส่งผลต่อเสถียรภาพ ความมั่นคงของชาติ ความสำนึกของรัฐไทยสมัยใหม่ได้ก่อตัวขึ้นโดยการมีการแบ่งเส้น เขตแดน และจำนวนประชากรจำนวนหนึ่งต่อภายใต้การรวมศูนย์อำนาจรัฐจาก ส่วนกลางและการก่อเกิดของกองทัพไทยในรูปแบบสมัยใหม่สู่การป้องกันประเทศจึง ปรากฏอย่างเด่นชัด เมื่อมีการก่อตั้งค่ายทหารแห่งแรกของกองทัพบกคือ ค่ายจักร พงษ์ จังหวัดปราจีนบุรีในปี .ศ.2462(กรมยุทธการทหารบก, 2554) เพื่อ เตรียมพร้อมป้องกันต่อการรุกรานของชาติมหาอำนาจตะวันตกที่เข้ามามีอิทธิพลใน กลุ่มประเทศอินโดจีนทางทิศตะวันออกของประเทศไทย โดยก่อนหน้านั้นประเทศไทยได้มีการยกเลิกการควบคุมกำลังคนในระบบไพร่ ส่งผลให้แรงงานจำนวนหนึ่งถูก เกณฑ์เข้าไปรับราชการทหาร นอกจากนี้ภัยคุกคามจากภายนอกที่ปรากฏขึ้นส่งผลต่อ การขยายอัตรากำลังพลของทหารประจำการจำนวนมากเพื่อใช้ในการป้องกัน ประเทศ อาทิ กรณีพิพาทอินโดจีน จนเมื่อสิ้นสุดภัยคุกคามภายนอก ภัยคุกคามจาก ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามามีอิทธิพลต่อความมั่นคงของอำนาจรัฐและความมั่นคงภายใน ชาติ จึงกลายเป็นเป้าหมายหลักให้กองทัพบกรีบเร่งผลักดันในการตั้งค่ายทหารและระดม กำลังพลในกองทัพไปประจำการตามพื้นที่เฝ้าระวังตามหน่วยทหารต่างๆที่เป็นพื้นที่ ยุทธศาสตร์สำคัญทั่วประเทศ

เมื่อสิ้นสุดยุคสงครามเย็น ภารกิจใหม่ของกองทัพบกคือการรักษาความสงบ บ้านเมืองให้อยู่ในความเรียบร้อย กองทัพบกจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญของภารกิจ ดังกล่าว โดยใช้แนวคิดชาตินิยมซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความชอบธรรมกับ การสร้างจินตนาการทางการเมืองขึ้นมาใหม่ เห็นได้ชัดจากการตั้งชื่อที่เกี่ยวข้องกับ สถานที่หรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ที่ประกอบวีรกรรมสำคัญในการปกป้อง อธิปไตยของชาติตามค่ายทหารบกต่างๆทั่วประเทศ ในบทความนี้จึงได้ศึกษาถึง แนวคิดการตั้งชื่อค่ายทหารของกองทัพบกในมิติทางการเมือง โดยอาศัยแนวคิดการ ตีความเชิงสัญลักษณ์ของ Roland Barthes เพื่อชี้ให้เห็นการตั้งชื่อค่ายทหารนั้นแสดง ถึงความสัมพันธ์ทางอำนาจการเมือง

สัญวิทยา(semiology) หรือสัญศาสตร์(semiotics) เป็นศาสตร์ที่ศึกษากระบวนการสื่อความหมาย เพื่อพิจารณาธรรมชาติของหน่วยสื่อความหมายและขั้นตอนการทำงาน และทำความเข้าใจว่าความหมายถูกถ่ายทอดออกมาอย่างไร ซึ่งสำนักแนวคิดโครงสร้างนิยมอธิบายว่าหน่วยสื่อความหมาย มีความสัมพันธ์ระหว่างกันประกอบเป็นโครงสร้างองค์รวมในแต่ละหน่วยให้เห็นความพยายามสื่อถึงความหมายด้วยสัญลักษณ์ (sign) คือหน่วยสื่อความหมาย ที่รับรู้ด้วยประสาทสัมผัส คือรูปสัญลักษณ์(signifier)กับสิ่งที่เป็นความหมายที่ต้องการสื่อออกมาคือ ความหมายสัญลักษณ์(signified) ซึ่งหมายความว่ากรณีของภาษาของสัญลักษณ์คือถ้อยคำ ที่มีรูปสัญลักษณ์เป็นเสียง ตัวอักษร และความหมายสัญลักษณ์คือแนวคิด(concept) ซึ่งเราเข้าใจจากถ้อยคำนั้น(นพพร ประชากุล, 2549)

นอกจากนี้ Barthes ยังได้เสนอว่าสัญลักษณ์เป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างความคิดให้เข้ากันกับภาพ(image) เพื่อให้สัญลักษณ์ถูกสื่อออกมาตามความหมายภาษา ซึ่งในทางสังคมนั้นสัญลักษณ์ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อสื่อความหมายทางวัฒนธรรม อาทิ นักแสดงตัวร้ายในละคร ที่ผู้ชมคิดว่าตัวนักแสดงน่าจะมีนิสัยบุคลิกเหมือนจริงตามบทบาทของการแสดง Barthes เรียกว่าเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายทางวัฒนธรรมว่า มายาคติ(สุภางค์ จันทวานิช, 2552) ซึ่งมายาคติได้ถูกให้ความหมายว่า เป็นการสื่อความหมายด้วยคติความเชื่อทางวัฒนธรรมจนถูกกลบเกลื่อนให้รู้สึกจนเป็นเรื่องธรรมชาติ เป็นกระบวนการทำให้หลงอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ได้หมายความว่ามายาคติเป็นโกหกบิดเบือนหรืออำพรางความหมายของมัน แต่มนุษย์ต่างหากที่คุ้นเคยกับความหมายนั้นจนไม่ทันสังเกตเห็นได้ถูกสร้างขึ้นแล้ว มายาคติจึงเป็นผลผลิตทางประวัติศาสตร์ ซึ่งกระบวนการทำงานโดยใช้สัญลักษณ์เป็นสื่อเข้าไปยึดครองวัตถุ โดยพิจารณาประโยชน์การใช้สอยของวัตถุควบคู่กับคุณลักษณะจนกลายเป็น ‘ความหมายเบื้องต้น’ เพื่อสวมชุดความหมายทางวัฒนธรรมลงบนวัตถุนั้น (นพพร ประชากุล, อ้างแล้ว) โดยใช้การตั้งชื่อคำยทหารของกองทัพปกมาอธิบายถึงกระบวนการทำงานของมายาคติโดยสัญลักษณ์ตามแนวคิดของ Barthes ตามแผนภาพได้ดังนี้

การใช้มายาคติจากแผนภาพดังกล่าว มีผลให้ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ถึงรายชื่อของบรรดาวีรบุรุษ หรือบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ของชาติที่ปรากฏเป็นนามของค่ายทหารบก โดยไม่ตั้งคำถามถึงหรือสงสัยในวีรกรรม เหตุการณ์สำคัญในอดีต จึงรับรู้เข้าใจในรูปของความดี หรือความกล้าหาญ ที่มาจากการป้อนชุดข้อมูลอย่างต่อเนื่องและยาวนานจากฝ่ายรัฐ ทำให้การมีค่ายทหารต่างๆ ที่อยู่ทั่วประเทศนั้นสามารถดำรงและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด หรือสร้างคุณประโยชน์ในชุมชนอย่างเป็นปกติ โดยที่ประชาชนไม่รู้สึกแปลกแยก จากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญของการตั้งชื่อย้ายทหารของกองทัพบกในมิติสัญลักษณ์ทางการเมืองนั้น เกี่ยวข้องกับปัจจัยสามด้าน ได้แก่ 1) การรับใช้แนวคิดชาตินิยม 2) เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ใหม่ในการยกย่องเชิดชูบุคคล 3) การรักษาพื้นที่ทางการเมืองและความมั่นคงกับท้องถิ่น

การรับใช้แนวคิดชาตินิยม

พัฒนาการก่อรูปชุดความคิดเรื่องแนวคิดเรื่องชาติและชาตินิยม เกิดขึ้นจากชนชั้นนำและถ่ายทอดปลุกฝังความสำนึกความรักชาติไปสู่กลุ่มประชาชนระดับล่าง กลายเป็นความสัมพันธ์ที่ผูกติดกันมาอย่างต่อเนื่อง(เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, 2554) อีกทั้งผลที่ตามมาของการรัฐประหาร พ.ศ.2490 กลายเป็นความชอบธรรมที่ฝ่ายอนุรักษ์นิยมมีอำนาจมากขึ้น โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ กองทัพบกที่อยู่ในฐานะผู้พิทักษ์สถาบันหลักของชาติ จึงได้สร้างวาทกรรมชุดการสร้างความทรงจำร่วมที่ผ่านกระบวนการที่เป็นรูปธรรม อาทิ วัตถุ สิ่งก่อสร้าง หรือพิธีกรรม ให้หวนคำนึงต่อนามบุคคล สถานที่ หรือเรื่องราวสำคัญในอดีต(อังกูร หงษ์คณานุกเคราะห์, 2554) สู่ระบบการศึกษา หรือผ่านการบอกเล่าในชุมชน ส่งผลต่อกรอบกระบวนทัศน์ให้มีความรู้สึกภาคภูมิใจ จงรักภักดี และเกิดความเป็นหนึ่งเดียวร่วมกันของประชาชนในชาติ อีกทั้งการเพิ่มจำนวนค่ายทหารมีมาอย่างต่อเนื่องซึ่งมาจากกาที่ได้เติบโตของจำนวนทหารประจำการไว้ปฏิบัติภารกิจป้องกันประเทศตามภูมิภาค รวมถึงการเฝ้าระวังความมั่นคงภายในราชอาณาจักรอีกด้วย ซึ่งค่ายทหารในสมัยระบอบราชาธิปไตยมีเพียงค่ายจักรพงษ์แห่งเดียว เพื่อป้องกันชายแดนทางด้านมณฑลบูรพา จนกระทั่งสิ้นสุดยุคระบอบสมบูรณาสิทธิราชและเข้าสู่ยุคที่ประเทศมีความเป็นประชาธิปไตย

เมื่อการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้เริ่มนโยบายสร้างชาติ โดยการนำแนวคิดชาตินิยม เพื่อเป็นเครื่องมือควบคุมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนให้อยู่ในทิศทางที่ต้องการในลักษณะการโฆษณาชวนเชื่อ การสร้างอัตลักษณ์ร่วมจากอำนาจส่วนกลาง ไปยังภูมิภาคต่างๆเพื่อเกิดความเป็นเอกภาพภายในประเทศ และเปลี่ยนชื่อประเทศจากสยาม เป็นไทย รวมถึงการสร้างสัญลักษณ์และปลุกฝังให้ประชาชนเห็นถึงความเข้มแข็ง

ความกล้าหาญ อาทิ การเชิดชูวีรกรรมของทหารผู้เสียสละชีวิตผ่านอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เพื่อระลึกถึงชัยชนะต่อประเทศมหาอำนาจในกรณีสงคราม

พิพาทอินโดจีน(ภัทราวดี ท้วมมา, 2554) การสร้างกองทัพให้แข็งแกร่งจึงเป็นเหตุผลต่อการเพิ่มอัตราของกำลังพลและจำนวนค่ายทหารให้มากขึ้นตามลำดับ ซึ่งสามารถพิจารณาการเกิดขึ้นของค่ายทหารของกองทัพบกตามตารางหมายเลข 1 ที่ได้จำแนกถึงการเพิ่มจำนวนค่ายทหารของกองทัพบกตามยุคสมัยทางผู้นำทางการเมืองดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 : จำนวนค่ายทหารบกตามวาระสมัยของนายกรัฐมนตรี ไทย

รายนามายกรัฐมนตรี	วาระการดำรงตำแหน่ง	จำนวนค่ายทหาร
จอมพล ป.พิบูลสงคราม	(ยุคที่1) พ.ศ.2481-2487	1
	(ยุคที่2) พ.ศ.2491-2500	11
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	พ.ศ.2501-2506	2
จอมพลถนอม กิตติขจร	พ.ศ.2506-2516	13
ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช	พ.ศ.2519-2519	1
พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์	พ.ศ.2520-2523	5
พลเอกเปรม ติณสูลานนท์	พ.ศ.2523-2531	25
พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	พ.ศ.2531-2534	3
อานันท์ ปันยารชุน	พ.ศ.2534-2535	4
พลเอกสุจินดา คราประยูร	พ.ศ.2535-2535	1
ชวน หลีกภัย (ครั้งที่1)	พ.ศ.2535-2538	1
บรรหาร ศิลปอาชา	พ.ศ.2538-2539	3
พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ	พ.ศ.2539-2540	2
ชวน หลีกภัย (ครั้งที่2)	พ.ศ.2540-2544	3
พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร	พ.ศ.2544-2549	5
อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	พ.ศ.2551-2554	1
ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร	พ.ศ.2554-ปัจจุบัน	2

จากตารางที่ 1 พิจารณาได้ว่าค่ายทหารได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบการดำรงตำแหน่งของจอมพล ป. ในยุคที่สองนั้นเพิ่มขึ้นถึง 11 ค่ายมีการนำชื่อวีรกษัตริย์ วีรชน สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ประชาชนให้ความเคารพมาตั้งเป็นชื่อค่ายทหาร ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากการประนีประนอมความสัมพันธ์ทางอำนาจระหว่างฝ่ายการเมืองกับกลุ่มนิยมราชสำนักมีมากขึ้น ภาพลักษณ์ที่เคยยิ่งใหญ่ของกองทัพถูกลดทอนลงและแทนที่ด้วยสถาบันพระมหากษัตริย์จากที่เคยถูกจำกัดพระราชอำนาจภายหลังการปฏิวัติ พ.ศ.2475 จนกระทั่งกลับมาอยู่ในพื้นที่ของความเคารพศรัทธาแก่ประชาชนอีกครั้ง (ภัทราวดี ท้วมมา, อ้างแล้ว) ซึ่งภายหลังการเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้นำแนวคิดราชาชาตินิยม มาเป็นอุดมการณ์ในการพัฒนาและการป้องกันภัยคอมมิวนิสต์(ธงชัย วินิจจะกูล, 2544) ส่งผลต่อการยกสถานะให้สถาบันกษัตริย์ได้รับความนิยมขึ้นตามลำดับ นอกจากนี้จำนวนค่ายทหารมีการปรากฏขึ้นเป็นจำนวนมากที่สุด คือในสมัยพลเอกเปรม ติณสูลานนท์เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนค่ายทหารที่เกิดขึ้นตามวาระการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของนายกรัฐมนตรีรายอื่นๆ โดยเป็นที่ทราบในทางสังคมว่าพลเอกเปรม ได้ถวายงานรับใช้ใกล้ชิดแก่สถาบันพระมหากษัตริย์ มีความจงรักภักดี และเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยเป็นอย่างสูง เมื่อพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองก็ได้รับพระราชโองการโปรดเกล้าให้เป็นองคมนตรี จนกระทั่งดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรีในปัจจุบัน (วันวิชาติ บุญโปร่ง,2554)

ดังนั้นการรับใช้แนวคิดชาตินิยมที่ถูกประดิษฐ์สร้างเพื่อเป็นเครื่องมือการสร้างความเป็นปึกแผ่นของพลเมืองในชาติแล้ว ยังเป็นการสร้างและสวมทับความทรงจำร่วมถึงวีรกรรม คุณงามความดีของบรรพชนไทยในอดีต ซึ่งการเพิ่มจำนวนค่ายทหารไปยังทั่วประเทศนั้น จึงเปรียบเสมือนตัวแทนอำนาจรัฐ และเป็นการเสริมพระ

---

* ค่ายทหารของกองทัพในปัจจุบัน มีจำนวนทั้งหมด 85 ค่าย โดยมีจำนวน 82 ค่ายที่ได้ขอพระราชทานชื่อค่ายทหารจาก พระมหากษัตริย์ หรือพระราชินี ส่วนอีก 3 ค่าย จะไม่ถูกนำไปรวมในบทความนี้ ได้แก่ค่ายฝึกรบพิเศษแก่กระเจาน และค่ายฝึกรบพิเศษประตู่ผา ค่ายเอราวัณไม่ได้ขอพระราชทานชื่อ เนื่องจากไม่มีหน่วยทหารประจำการ

บารมีของสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ขจรไกลออกไปยังท้องถิ่น โดยได้บรรจุสุมโนภาพความคิดของประชาชนชาวไทยที่ผูกพันกับสถาบันดังกล่าวมาอย่างยาวนาน ก่อให้เกิดเป็นความรู้สึกและหน้าที่ของพลเมืองไทยทุกคนต้องปกป้องพิทักษ์รักษา “ผู้นำทางจิตวิญญาณของชาติ” เมื่อประเทศหรือสังคมเข้าสู่ปัญหาวิกฤต การปลุกกระแสแนวคิดชาตินิยมเหล่านี้ จะพร้อมเป็นพลังออกมารับใช้ไปตามทิศทางของผู้มีอำนาจกำหนดเสมอมา

เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ใหม่ในการยกย่องเชิดชูบุคคล

การนำความรู้สึกไทยหาอดีตถึงราวความทรงจำถึงบุคคลและสถานที่ ผ่านลำดับเหตุการณ์ห้วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์มักถูกอ้างถึงความยิ่งใหญ่หรือความเจ็บปวดสูญเสีย และถูกนำมาผลิตซ้ำโดยฝ่ายรัฐ(Margaret E. Farrar, 2008) เพื่อเป็นการตอกย้ำความเชื่อให้รู้สึกความมีอารมณือีกเหิมในความเป็นชาติ การที่กองทัพบกนำชื่อบุคคล สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งชื่อค่ายทหารต่างๆของกองทัพบก ที่ประกอบไปด้วยรายนามของชนชั้นสูง ข้าราชการทหาร บุคคลหรือสถานที่สำคัญในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรับใช้แนวคิดการปลุกจิตสำนึกของพลเมืองในชาติให้ระลึกถึงคุณงามความดี ดังนั้นการผลิตสร้างประวัติศาสตร์ในสังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมาก่อเกิดจากภายใต้แนวคิดประวัติศาสตร์ สามกระแสหลักได้แก่ (1). ประวัติศาสตร์ชาตินิยม ที่ยึดโยงความสัมพันธ์ระหว่างกับสถาบันพระมหากษัตริย์ (2). ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนิยม (3).ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชาตินิยม ที่ยกย่องบุคคลในท้องถิ่นหรือบุคคลที่ถูกส่วนกลางส่งมาปกครองที่ได้ทำคุณูปการให้กับ พื้นที่และได้รับความนิยมชมชอบจากราษฎรในท้องถิ่นนั้น ภายใต้บริบทที่มีความสัมพันธ์แนบแน่นกับอุดมการณ์ชาตินิยม (ชัยพงษ์ สำเนียง, 2556) ดังนั้นกองทัพบกได้สร้างประวัติศาสตร์ใหม่ในการยกย่องเชิดชูบุคคลเพื่อรองรับอุดมการณ์ดังกล่าว จึงมอบหมายให้หน่วยทหารประจำการในแต่ละพื้นที่ที่มีสิทธิ์เข้าขอรับพระราชทานชื่อค่ายทหารจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 โดยที่หน่วยทหารในกองทัพบกแต่ละหน่วยนั้น มีเกณฑ์ขั้นต้นในการพิจารณารายชื่อบุคคลที่จะนำมาตั้งชื่อนั้น ต้องมีเหตุผลประกอบว่าบุคคลดังกล่าวสร้างคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศในด้านกิจการทางทหารจนเป็นที่ประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของกรม

กำลังพลทหารบก ต่อการนำชื่อบุคคลสำคัญมาตั้งชื่อค่ายทหาร ได้แก่ (1). เจ้าของชื่อนั้นควรเป็นผู้ทำคุณประโยชน์อย่างสูงให้แก่ประเทศโดยเฉพาะด้านการทหาร (2). ต้องเป็นผู้ได้รับความเคารพนับถือของทหารและประชาชนในท้องถิ่น (3). เป็นผู้ถึงแก่กรรมไปแล้ว ยกเว้นผู้ที่อยู่ในพระบรมวงศานุวงศ์ (4). การนำชื่อบุคคลมาตั้งเป็นชื่อค่ายทหารนั้น ตามหลักการทางประวัติศาสตร์ ควรทิ้งช่วงระยะเวลาหนึ่ง จนเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าเป็นบุคคลในประวัติศาสตร์แล้วจึงนำมาตั้งชื่อค่ายทหาร ซึ่งจะผ่านเข้าสู่กระบวนการขอพระราชทานชื่อค่ายทหารต่อไป (กรมกำลังพลทหารบก, 2524)

ดังนั้นการปรากฏรายชื่อบุคคล สถานที่ทางประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นที่รู้จักของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศหรือเป็นที่รู้จักในท้องถิ่น ถูกหยิบนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความชอบธรรมและความกลมกลืนเพื่อให้เกิดการยอมรับของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสามารถพิจารณาจากตารางหมายเลข 2 ที่ได้จำแนกสถานะของตำแหน่งชื่อบุคคล หรือสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่นำมาตั้งเป็นชื่อค่ายทหารบกมีดังนี้

ตารางที่ 2 : จำนวนสถานะของตำแหน่งตามรายพระนาม/รายนามชื่อค่ายทหารบก

สถานะของตำแหน่ง	จำนวนรายพระนาม/ รายนามตรงตามชื่อค่ายทหาร
พระมหากษัตริย์/ พระอัครมเหสี	1) สมเด็จพระนารายณ์มหาราช 2) พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว 3) สมเด็จพระสุริโยทัย 4) สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 5) สมเด็จพระนเรศวรมหาราช 6) สมเด็จพระเอกาทศรถ 7) สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ 8) วชิราวุธ 9) พระปกเกล้า 10) ตากสิน 11) พระปิ่นเกล้า
พระอิสริยยศเดิม ของระมหากษัตริย์	1) สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก 2) วชิรปราการ
วังหน้า	1) สุรสีห์ 2) สุรสิงหนาท 3) มหาศคคิพลเสพ
เจ้านายต่างกรม/ พระบรมวงศานุวงศ์	1) จักรพงษ์ 2) ภาณุรังษี 3) เพชรบุรีราชสิรินธร 4) วชิราलगกรณ์ 5) สิรินธร 6) อติศร 7) สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี 8) กำแพงเพชรอัครโยธิน 9) ทองทิพย์ 10) บุรฉัตร 11)

	ประจักษ์ศิลปาคม 12) สรรพสิทธิประสงค์ 13) ศรีพัชรินทร์ 14) จิตรประวัติ 15) พิชิตปรีชากร 16) ขุนเณร 17) เขตอุดมศักดิ์ 18) วิภาวดี 19) กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ 20) มหาจักรีสิรินธร 21) โสณบัณฑิตย์
ผู้นำอาณาจักรโบราณ	1) เม็งรายมหาราช 2) พ่อขุนผาเมือง 3) ขุนจอมธรรม 4) ขุนเจืองธรรมิกราช 5) พ่อขุนบางกลางหาว
เจ้านายท้องถิ่น	1) กาวีละ 2) สุริยพงษ์
ขุนนาง/นักรบ	1) พันสบดีศรีอุทัย* 2) ศรีสุริยวงศ์ [†] 3) พระยอดเมืองขวาง 4) บดินทรเดชา 5) พระยาสุนทรธรรมาชาด 6) พระยาสุรวงศ์วัฒนศักดิ์ 7) พระยาพิชัยดาบหัก 8) สุรศักดิ์มนตรี 9) พระยาไชยบูรณ์ 10) พระศรีพนมมาศ 11) รัตนรังสรรค์ 12) อภัยบริรักษ์ 13) พระยารัษฎานุประดิษฐ์ 14) พระยาสมันตรัฐบุรินทร์ 15) รัตนพล
ข้าราชการทหาร	1) พหลโยธิน
สามัญชน	1) สุรนารี 2) เทพสตรีศรีสุนทร 3) เทพลิงห์
สถานที่ / พระพุทธรูป	1) รามราชเนเวศน์ 2) พันสบดีศรีอุทัย [‡] 3) ศรีสองรัก 4) ศรีโสธร

จากตารางที่ 2 ที่ปรากฏรายชื่อของบุคคลสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยที่ได้รับการตั้งชื่อเป็นค่ายทหารส่วนใหญ่นั้น มาจากกลุ่มชนชั้นสูงที่เคยมีบทบาทสำคัญในการปกครองประเทศ และได้แสดงวีรกรรม ความกล้าหาญในศึกสงครามในอดีต

* ค่ายพันสบดีศรีอุทัย เป็นค่ายทหารแห่งเดียวที่นำชื่อสองชื่อมาตั้งรวมกันคือ พระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คือ "พระพุทธพนสบดี" และนามของขุนนางคนสำคัญของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชคือ พระยาศรีอุทัย ซึ่งในตารางถูกจัดให้อยู่ในกลุ่ม รายชื่อขุนนาง นักรบ และกลุ่มรายชื่อสถานที่พระพุทธรูป

[†] สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามค่ายรัตนพล เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2527.

[‡] สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามค่ายรัตนพล เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ.2527.

ตลอดจนได้ปฏิบัติภารกิจสำคัญด้านความมั่นคงของชาติ เมื่อพิจารณาถึงสถานะของตำแหน่งแต่ละกลุ่มรายชื่อ ประกอบไปด้วย

กลุ่มแรกเป็นรายพระนามของอดีตพระมหากษัตริย์

กลุ่มที่สองคือพระอิสริยยศเดิมของอดีตพระมหากษัตริย์ก่อนทรงปราบดาภิเษกขึ้นครองราชย์ ซึ่งรายพระนามทั้งหลายนี้เหล่าบรรดานักการทหารและประชาชนให้ความเคารพอย่างสูง เนื่องจากผูกติดกับคติความเชื่อในอดีตที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระอินทร์ ทรงอวดารลงมาในฐานะ “สมมติเทวราช” เพื่อทรงเป็นนักปกครอง และนักรบหรือจอมทัพคอยทำหน้าที่บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎรในแผ่นดิน และกวาดล้างอริราชศัตรูที่มารุกรานประเทศ เปรียบดังเป็นพระโพธิสัตว์แผ่ความเมตตาแก่ประชาชนและทำหน้าที่สู้รบกับฝ่ายอธรรม(นภาพร เล้าสินวัฒนา, 2549) ดังเช่น การสดุดีพระเกียรติคุณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในการต่อสู้กู้อิสรภาพให้ชาติไทย ซึ่งกองทัพยกย่องให้อยู่ในฐานะวีรบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ของชาติ และได้สืบสานความรู้แก่สาธารณชนในรูปแบบที่แฝงไปด้วยความเชื่อในลักษณะการทำให้ภาพลักษณ์ของพระองค์อยู่ในฐานะของความศักดิ์สิทธิ์ ผ่านรูปแบบอนุสรณ์สถาน พระบรมราชานุสาวรีย์ ที่มีมากมายทั่วประเทศตามพื้นที่ส่วนราชการ ค่ายทหาร วัด และสถานศึกษาให้ประชาชนได้บูชากราบไหว้เพื่อเป็นสิริมงคล(อภิวันท์ อดุลยพิเชษฐ, 2556)

กลุ่มที่สามคือกลุ่มวังหน้าที่มีสถานะความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระมหากษัตริย์ในฐานะพระราชนุชา ทำหน้าที่เป็นทัพหน้าในการทำศึกสงครามจนได้รับชัยชนะ ตัวอย่างเช่น การยกทัพของสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาศักดิพลเสพไปจัดการปัญหาความวุ่นวายในนครเวียงจันทน์เป็นผลสำเร็จ(มหาสิลา วีระวงส์, 2010)

กลุ่มที่สี่มาจากกลุ่มเจ้านายต่างกรม หรือพระบรมวงศานุวงศ์ ที่ปฏิบัติหน้าที่พระราชกรณียกิจในด้านการทหารและการพัฒนาประเทศจนเป็นที่ประจักษ์แก่กำลังพลในกองทัพและประชาชนทั่วไป

กลุ่มที่ห้า ได้แก่กลุ่มผู้นำอาณาจักรโบราณ กองทัพบกได้ให้ความสำคัญของรายชื่อเหล่าวีรบุรุษที่ตั้งเป็นชื่อค่ายทหารนั้น แสดงถึงความเคารพยกย่อง ให้เกียรติและสร้างความรู้สึกที่ดีแก่ผู้คนในท้องถิ่นโดยเฉพาะในพื้นที่กองทัพภาคที่ 3 มีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ภาคเหนือของประเทศ ทั้งนี้การนำชื่อของผู้นำอาณาจักรโบราณมาตั้งเป็นชื่อค่ายทหารนั้น ถือเป็นการย้อนความทรงจำ ตามตำนานเรื่องเล่าในท้องถิ่นโดยรวบรวมข้อมูล หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของบุคคลสำคัญแต่ละท่านถูกทำให้มีน้ำหนัก น่าเชื่อถือ จากกระบวนการวิเคราะห์ของนักวิชาการด้านประวัติศาสตร์ ที่ทำให้เป็นประวัติศาสตร์หน้าใหม่ เพื่อลบความทรงจำที่กำวมืดไม่ชัดเจนของประชาชนในท้องถิ่นออกไป พร้อมแทนที่ให้เป็น “แหล่งความทรงจำ” ขึ้นใหม่ ในรูปแบบที่สร้างขึ้น อาทิ พิพิธภัณฑสถาน การจัดงานประเพณีย้อนรอยรำลึก(ชนภณ วัฒนกุล, 2550) ส่งผลต่อผู้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและซึมซับรับทราบความมีตัวตนของบุคคลในประวัติศาสตร์ ให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการของฝ่ายอำนาจรัฐจากส่วนกลาง

กลุ่มที่หกคือการตั้งชื่อค่ายทหารจากกลุ่มเจ้านายท้องถิ่น โดยพิจารณาจากตัดสินใจของเจ้านายหัวเมืองทางภาคเหนือที่ยอมรับการกระชับอำนาจจากสยาม โดยที่ส่วนกลางใช้วิธีผูกใจเจ้านายทางเหนือให้เกียรติยกย่องและมีอิสระในการปกครองภายใน รวมถึงการไม่แทรกแซงขนบธรรมเนียมที่มีอยู่เดิม(สุรัสวดี ประยูรเสถียร, 2524) พร้อมยกตัวอย่างหลักฐานในมุมมองของการแสดงความจงรักภักดีของเจ้านายทางเหนือ เช่นเจ้ากาวิละได้รวบรวมกำลังเข้าร่วมต่อสู้เคียงบ่าเคียงไหล่กับกองทัพสยามเพื่อขับไล่ข้าศึกถือเป็นความดีความชอบ จึงเป็นที่ขึ้นชอบแก่ราชสำนักสยามมาตั้งแต่ก่อนสมัยรัชกาลที่หนึ่งทรงยังไม่ปราบดาภิเษก(นภัสนันท์ พุ่มสุโข, 2548)

กลุ่มที่เจ็ดคือขุนนางที่ถวายงานรับใช้และเป็นที่เสนาหาไว้วางพระราชฤทัยจากพระมหากษัตริย์ เป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องในการทำงานต่างพระเนตรพระกรรณด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ดังกรณีตัวอย่างของ เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี(เจิม แสงชูโต) ที่ได้ถวายตัว สมัครงานทหารมหาดเล็กรักษาพระองค์คนแรก และทำงานสนองเบื้องยุคลบาทด้วยความรู้ความสามารถจนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บรรดานายทหารในกองทัพบกที่ได้บอกเล่าสืบต่อกันมา(วันดี ปาละกะวงค์ ณ อยู่ธยา, 2556) หรือ

ตัวอย่างของขุนนางท้องถิ่นที่เป็นที่เลื่อมใสของประชาชนใน จ.สตูล เช่นพระยาสมันตรัฐบุรินทร์ ซึ่งมีเชื้อสายมลายู นับถือศาสนาอิสลาม และมีผลงานการปฏิบัติหน้าที่จนได้รับความไว้วางใจให้ครองบรรดาศักดิ์ชั้นพระยาจากรัฐบาลสยาม(บุญเสริม ฤทธาภิรมย์, 2546)

กลุ่มที่แปดได้แก่กลุ่มข้าราชการทหารที่มีอดีตเป็นผู้บังคับบัญชาาระดับสูงของกองทัพบก หรือได้รับยกย่องจากวีรกรรมสงคราม อาทิ นายทหารที่เคยมีส่วนร่วมในวีรกรรมกรณีพิพาทอินโดจีนที่ไทยได้รับดินแดนลาว เขมรบางส่วนกลับคืนจากฝรั่งเศส เช่น หลวงพรหมโยธี แม่ทัพบุรพา หลวงไพรีระยองเดช รองแม่ทัพบุรพา เคยได้รับเกียรติให้นำชื่อไปตั้งเป็นชื่ออำเภอ อยู่ในจังหวัดพระตะบอง และจังหวัดพิบูลสงครามตามลำดับ(สมโชติ อ๋องสกุล, 2555) โดยชื่ออำเภอดังกล่าวได้เปลี่ยนรายชื่อไปภายหลังที่ไทยต้องคืนดินแดนกลับสู่กัมพูชาภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งปัจจุบันชื่อนายทหารทั้งสองจึงถูกย้อนระลึกใช้เป็นชื่อค่ายทหาร ในพื้นที่ จ.ปราจีนบุรี และ จ.สระแก้ว(กรมยุทธการทหารบก, 2550) ที่เปรียบเสมือนสัญลักษณ์การป้องกันรุกรานด้านทิศตะวันออก ในขณะที่นายทหารบางท่านมีภาพลักษณ์ที่ไม่สู้ดีในสายตาของประชาชน ดังเช่นทรัพย์สินมากมายที่ปรากฏแก่สาธารณชนภายหลังการอสัญกรรมของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ แต่ในทัศนคติและมุมมองแม่ทัพนายกองในกองทัพบกส่วนใหญ่ นั้น ถือว่าเป็นผู้มีผลงานด้านการพัฒนาแก่กองทัพบกและประเทศชาติมาก จึงเป็นที่เคารพศรัทธาของเหล่าทหารหาญ จึงเป็นนายทหารคนเดียวที่ได้รับการยกย่องจนมีการนำชื่อและสกุลไปตั้งเป็นชื่อค่ายทหาร คือค่ายธนะรัชต์ และค่ายสฤษดิ์เสนา ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ยังเพิ่มอำนาจความชอบธรรมของตนและกำลังพลด้วยว่า “กองทัพในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” จนกลายเป็นสัญลักษณ์ยืนยันถึงความจงรักภักดี(วันวิชาติ บุญโปร่ง,อ้างแล้ว)

กลุ่มที่เก้า ได้แก่กลุ่มสามัญชน มีนารายชื่อบุคคลสำคัญในอดีตซึ่งเป็นที่ยกย่องสรรเสริญในความความกล้าหาญ สามารถต่อสู้ศัตรูที่มารุกรานดินแดนของตนจนได้รับชัยชนะเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความหวงแหนแผ่นดินเปรียบเสมือนประชาชนก็สามารถมีส่วนร่วมปกป้องประเทศได้ ส่วนกลุ่มสุดท้ายคือ สถานที่ และพระพุทธรูป ซึ่งเป็นที่เคารพของประชาชน หรือเป็นสัญลักษณ์สำคัญของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม มี

ค่ายทหารที่ไม่ปรากฏในตารางมีสองค่ายเนื่องจากไม่ได้นำชื่อบุคคล หรือสถานที่สำคัญมาตั้งเป็นชื่อ ได้แก่ ค่ายนวมินทราชินี และค่ายสุธรรมพิทักษ์ เนื่องด้วยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามค่ายทหารทั้งสองนี้ (กรมยุทธการทหารบก, อ้างแล้ว) เพื่อทรงแบ่งเบาพระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในด้านการทหาร

แสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ในลักษณะการเชิดชูบุคคลนั้น หากนำมาผูกเกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ในด้านใดด้านหนึ่งซึ่งถือเป็นแหล่งทุนทางวัฒนธรรม คือเป็นทุนสัญลักษณ์ทางสังคมที่สังคมไทยให้การยอมรับเป็นที่เคารพยกย่องและให้ความน่าเชื่อถือ(รุ่งนภา ยรรยงเกษมสุข, 2550) ซึ่งภาพให้เห็นสถานภาพความมีอำนาจของชนชั้นนำไทยอย่างเข้มแข็งตลอดมา

การรักษาพื้นที่ทางการเมืองและความมั่นคงกับท้องถิ่น

กองทัพบกเริ่มปรับเปลี่ยนความรู้สึกของประชาชนภายใต้วาทกรรมที่ว่า “เขตทหารห้ามเข้า” ไปสู่ “เขตทหารยินดีต้อนรับ” พร้อมกับนำคำขวัญของกองทัพบกภายใต้คำว่า “เพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์และประชาชน” ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างพื้นที่ทางการเมืองลงไปสู่ในท้องถิ่น ในลักษณะเป็นการเชื้อเชิญให้บุคคลหลายกลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าถึงและจัดสรรทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งแต่เดิมกระจุกตัวในอำนาจข้าราชการประจำ ลงมาสู่กลุ่มอำนาจต่างๆในท้องถิ่นมากขึ้น (ศราวุธ วิสาพรม, อ้างแล้ว) การเกิดขึ้นของค่ายทหารในแต่ละพื้นที่นั้น จำเป็นต้องสร้างความชอบธรรมและแนบรวมกับประชาชนในพื้นที่ หากพื้นที่นั้น มีความขัดแย้งสูงฝ่ายความมั่นคงมีความจำเป็นต้องนำ เรื่องราวบอกเล่าถึงที่มาของชื่อค่ายทหารในกรณีของพระยอดเมืองขวาง ที่แม้วีรกรรมความกล้าหาญจะไม่ถูกกล่าวขานเป็นที่เลื่องลือ แต่ได้ถูกจัดวางให้เป็นสัญลักษณ์ของข้าราชการท้องถิ่นที่มีความจงรักภักดีแก่ราชสำนักสยาม ซึ่งต้องต่อสู้กับความไม่เป็นธรรมจากประเทศล่าอาณานิคม โดยก่อนหน้าการจัดตั้งค่ายทหารที่ จ.นครพนมในปี พ.ศ. 2521 ขณะนั้น พื้นที่ดังกล่าวมีการต่อสู้แย่งชิงมวลชนระหว่างรัฐกับกลุ่มผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์(ผกค.) ฝ่ายกองทัพจึงใช้วิธีการนำเรื่องราวของท่านผู้โยงโยงกับปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติตามคติความ

เชื่อแบบไทยๆ ในรูปแบบต่างๆ* เพื่อสร้างการยอมรับและเพิ่มแนวร่วมให้กับชุมชนในพื้นที่จนนำไปสู่การจัดตั้งซื้อค่ายทหารในที่สุด(สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2556)

เมื่อบ้านเมืองอยู่ในยุคความสงบสุขและปราศจากศึกสงคราม ค่ายทหารนอกจากใช้เป็นที่พักของกำลังพลแล้วยังกลายเป็นพื้นที่ใช้ทำกิจกรรมการมีส่วนร่วมกับหน่วยงาน คณะบุคคลภายนอกอย่างต่อเนื่อง เช่นการเชิญตัวแทนจากหน่วยงานราชการ นักการเมือง บุคคลสำคัญ และประชาชนในท้องถิ่น เข้าร่วมงานวันพิธีครบรอบวันสถาปนาค่ายทหาร ซึ่งรวมไปถึงการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม ในรูปแบบการจัดกิจกรรมงานวันเด็กแห่งชาติ หรือคณะนักเรียนจากจังหวัดชายแดนใต้เยี่ยมชมทัศนศึกษาในค่ายทหารเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีของอาชีพทหารแก่เยาวชน(ข่าวทหารบก, 2556) โครงการบำบัดผู้ติดยาเสพติดภายใต้ชื่อ โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง การนำโครงการพระราชดำริ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ความรู้แก่หน่วยงานสถานศึกษาที่เข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่ภายในค่าย อีกทั้งการทำให้ค่ายทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจให้กับกำลังพลและประชาชนและกลายเป็นสถานที่สร้างรายได้ให้กับการท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่นั้นๆ (สำนักส่งเสริมการท่องเที่ยวกองทัพบก, 2556) นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเข้ารับบริการในหน่วยงานค่ายทหารในเรื่องการรักษาพยาบาลซึ่งไม่ได้จำกัดการรักษาเฉพาะกำลังพลของหน่วยทหารในกองทัพบกเท่านั้น ซึ่งปรากฏในตารางหมายเลข 3 ที่แสดงรายชื่อโรงพยาบาลค่ายทหารของกองทัพบก (กองทัพบก, 2556) ดังนี้

---

* มีเรื่องเล่าว่านายทหารยศพลเอกท่านหนึ่งได้ฝันเห็นชายไทยแต่งชุดโบราณ ชื่อพระยอดเมืองขวาง ดวงวิญญาณยังอยู่ในประเทศลาว ขอให้บุญเชิญดวงวิญญาณมาที่ นครพนม เพื่อจัดตั้งศาลให้ประชาชนไหว้สักการะ โดยในวันที่ 12 เมษายนของทุกปีเป็นงานวันครบรอบวันสถาปนาก่อตั้งค่ายพระยอดเมืองขวาง ซึ่งนายทหารหลายท่านได้กล่าวถึงเรื่องเหตุการณ์ประหลาดที่เกิดขึ้น ในช่วงระหว่างประกอบพิธีบวงสรวงพระยอดเมืองขวาง ปรากฏมีลมพายุฝนตกอย่างหนัก และอากาศหนาวเย็นผิดปกติ เมื่อพิธีการเสร็จสิ้นสภาพอากาศทั่วไปเข้าสู่ภาวะปกติ จนเป็นที่โจษจันแก่แม่ทัพนายกองที่เข้าร่วมพิธี ผู้ศึกษาขอขอบคุณ พล.ท.ภานุ โกศลสิทธิ์ อติตรองแม่ทัพภาคที่ 2 ให้สัมภาษณ์และยืนยันประสบการณ์ของตนในเหตุการณ์ดังกล่าว

ตารางที่ 3 : รายชื่อโรงพยาบาลค่ายทหารในสังกัดกองทัพบกตามภูมิภาค

กองทัพภาคที่ 1 (ภาคกลาง)	1) ร.พ.ค่ายจักรพงษ์ 2) ร.พ.ค่ายธนະรัชต์ 3) ร.พ.ค่ายนวมินทรราชินี 4) ร.พ.ค่ายสุรสิงหนาท 5) ร.พ.ค่ายสุรสีห์ 6) ร.พ.ค่ายภาณุรังสี 7) ร.พ.ค่ายอดิศร 8) ร.พ.ค่ายรามราชนิเวศน์
กองทัพภาคที่ 2 (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	1) ร.พ.ค่ายกฤษณ์สีวะรา 2) ร.พ.ค่ายวีรวัฒน์โยธิน 3) ร.พ.ค่ายศรีพัชรินทร 4) ร.พ.ค่ายสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึก 5) ร.พ.ค่ายสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช 6) ร.พ.ค่ายสรรพสิทธิประสงค์ 7) ร.พ.ค่ายสุรนารี 8) ร.พ.ค่ายประจักษ์ศิลปาคม 9) ร.พ.ค่ายพระยอดเมืองขวาง 10) ร.พ.ค่ายศรีสองรัก
กองทัพภาคที่ 3 (ภาคเหนือ)	1) ร.พ.ค่ายกาวิละ 2) ร.พ.ค่ายขุนเจืองธรรมิกราช 3) ร.พ.ค่ายสมเด็จพระนเรศวรมหาราช 4) ร.พ.ค่ายจิระประวัติ 5) ร.พ.ค่ายสุรศักดิ์มนตรี 6) ค่ายพ่อขุนผาเมือง 7) ร.พ.ค่ายสุรियพงษ์ 8) ร.พ.ค่ายพิชัยดาบหัก 9) ร.พ.ค่ายเม็งรายมหาราช 10) ร.พ.ค่ายวชิรปราการ
กองทัพภาคที่ 4 (ภาคใต้)	1) ร.พ.ค่ายเขตอุดมศักดิ์ 2) ร.พ.ค่ายเทพสตรีศรีสุนทร 3) ร.พ.ค่ายเสนาณรงค์ 4) ร.พ.ค่ายอิงคยุทธบริหาร 5) ร.พ.ค่ายวิภาวดีรังสิต

จากตารางที่ 3 กองทัพบกได้เล็งเห็นความสำคัญกับการนำยุทธศาสตร์ด้านพัฒนา มาใช้กับประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีจำนวนโรงพยาบาลมากกว่าภูมิภาคอื่น เนื่องด้วยความเป็นพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและประชาชนขาดโอกาสเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังใช้เป็นหน่วยเคลื่อนที่เข้าช่วยเหลือบรรเทาผู้ประสบภัยต่างๆ ดังนั้นการสร้างโรงพยาบาลในค่ายทหารถือเป็นกุศโลบายของฝ่ายความมั่นคง ที่ใช้เป็นสถานที่เข้าหามวลชน คอยสอดแนมข้อมูลความเคลื่อนไหวในช่วงสถานการณ์ที่ประเทศเคยตกอยู่ในภาวะการณ์ต่อสู้แย่งชิงการสนับสนุนจากประชาชนกับกลุ่มคณะบุคคลที่มีความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมือง (บุญรอด ศรีสมบัติ, สัมภาษณ์)

จึงถือว่าการใช้ค่ายทหารเป็นการรักษาพื้นที่ทางการเมืองในรูปแบบกิจกรรมที่ปรากฏขึ้นถือเป็นเครื่องมือช่องทางการประชาสัมพันธ์นโยบายเชิงรุกจากส่วนกลางลงมายังท้องถิ่น อีกทั้งยังปรับทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นที่ห่างไกลให้มีความเข้าใจ ไว้วางใจ ต่อหน่วยงานทหาร เป็นการสร้างมั่นคงให้กับท้องถิ่น ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีในสายตาประชาชนอีกด้วย

สรุป

การตั้งชื่อค่ายทหารของกองทัพบก คือเครื่องมือรับใช้อุดมการณ์แนวคิดชาตินิยมที่อำนาจรัฐในรูปแบบหนึ่ง ที่รัฐเลือกที่เป็นฝ่ายได้กำหนดให้เป็นสัญลักษณ์ความสัมพันธ์ของอำนาจมีต่อชุมชนท้องถิ่นที่ได้ถูกหล่อหลอม และยอมรับกับการมีค่ายทหารซึ่งเปรียบเป็นภาพตัวแทนของความมั่นคงกับภารกิจป้องกันประเทศ การที่กองทัพบกเลือกสรรรายชื่อบุคคล สถานที่สำคัญ หรือไม่ใช่นามบุคคล แต่เป็นที่เคารพศรัทธาของประชาชน จึงต้องการสื่อถึงเครื่องหมายในมิติของความกล้าหาญ ความเสียสละ ความดีงาม หรือจุดศูนย์รวมจิตวิญญาณของประชาชน มาตั้งเป็นชื่อค่ายทหารมากกว่าการตั้งชื่อหน่วยทหารโดยตรงเพียงอย่างเดียว นั้นมีนัยยะเพื่อต้องการลดช่องว่างและความรู้สึกเห็นห่างระหว่างกองทัพกับประชาชน รวมถึงการสร้างความรู้สึกร่วมกันให้เกียรติ ยกย่องจากอำนาจรัฐส่วนกลางที่มีต่อท้องถิ่น กลายเป็นไบเบิกทางนำไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างคุณประโยชน์ในด้านการพัฒนาประเทศ การรักษาความมั่นคง และเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งกับการมีส่วนร่วมระหว่างกองทัพกับสังคมไทยอย่างยั่งยืน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมกำลังพลทหารบก. 2524. เอกสารส่วนราชการ บันทึกข้อความเรื่อง การขอพระราชทานนามค่ายทหาร ลง ณ วันที่ 9 ม.ค. 24. น.1-2.
- กรมยุทธการทหารบก. 2554. เอกสารประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์.
อรุณการพิมพ์. น.189. 2550. ค่ายทหารในกองทัพบก. หน้า 14, 18-19, 40.
- กองทัพบก. 2556. หน่วยงานภายในกองทัพบก. <http://www.rta.mi.th/data/links/link-army.htm>
- ข่าวทหารบก. 2555. “ห่วงปัญหาความมั่นคง รองนายกรัฐมนตรี, ผู้บัญชาการทหารบก ลงใต้ตรวจผลปฏิบัติภารกิจ”, ปีที่ 22 ฉบับ 3 วันเสาร์ที่ 3 พ.ย. 2555.
- ชัยพงษ์ สำเนียง. 2556. “ทฤษฎีเทววงศ์อวตาร: “วีรบุรุษ” “กบฏ” การประดิษฐ์สร้างตัวตนใหม่ทางประวัติศาสตร์”. ศิลปวัฒนธรรม ปีที่ 34 ฉบับที่ 9 กรกฎาคม, หน้า 115-120.
- นภัสนันท์ พุ่มสุโข. 2548. ตำนานพื้นบ้านภาคเหนือ.สำนักพิมพ์บ้านหนังสือ.หน้า 66-71.
- บุญรอด ศรีสมบัติ, พันเอก. 2556. อาจารย์ประจำโรงเรียนเสนาธิการทหารบก. สัมภาษณ์.(23 สิงหาคม 2556)
- ภาณุ โกศลสิทธิ์, พลโท. 2556. อดีตรองแม่ทัพภาคที่ 2. สัมภาษณ์. (25 สิงหาคม 2556)
- ภัทราวดี ท่วมมา. 2554. “อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ: วาทกรรมที่เลื่อนรางของจอมพล ป”. วารสารชุมนุมประวัติศาสตร์, หน้า 11-13.
- มหาสิลา วีระวงส์ .2010. (ภาษาลาว).ชีวิตประหวัด พระเจ้าอะนูนง. สำนักพิมพ์ดอกเกดหน้า 39-43.
- รุ่งนภา ยรียงเกษมสุข. 2550. **ชนชั้นนำในเมืองไทยปัจจุบัน: การศึกษากระบวนการผลิตซ้ำทุนวัฒนธรรม ตามแนวปีแอร์ บูร์ดิเอดู. ปริญญา**
ดุขุภินิพนธ์บัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- วันดี ปาลกะวงศ์, พันเอก หญิง. 2556. จอมพลเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี
(เจิม แสงชูโต). **เสนาศึกษา** เล่มที่ 79 ตอนที่3 พฤษภาคม-มิถุนายน, หน้า
40-44.
- วันวิชาติ บุญโปร่ง. 2554. **เส้นทางสู่ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกในรอบ 4
ทศวรรษ**. ในงานประชุม รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่
12 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หน้า 17.
- ศราวุธ วิสาพรม. 2556. “พื้นที่ทางการเมือง” ก่อนและหลังการปฏิวัติสยาม
พ.ศ.2475. **ศิลปวัฒนธรรม** ปีที่ 34 ฉบับที่ 8 มิถุนายน. หน้า 100-102.
- สมโชค อ่องสกุล. 2555. จำปาศักดิ์ อัดตะปือสองแขวงในลาวใต้. **วารสารร่วมพยอม**.
สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ปีที่14 ฉบับที่2 ก.ค.-
ธ.ค.2555. หน้า 20.
- สุภาภรณ์ จันทวานิช. 2552. **ทฤษฎีสังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 218-221.
- สุรัสวดี ประยูรเสถียร. 2524. “การรวมหัวเมืองลานนาไทยเข้าสู่ส่วนกลาง (พ.ศ.
2427-2476)”. **วารสารสังคมศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์**
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ปีที่5 ฉบับที่1 เมษายน-กันยายน, หน้า 23.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2556. สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์
ค่ายพระยอดเมืองขวาง http://kanchanapisek.or.th____kp8/nkp/nkp103.html
- อภิวันท์ อดุลยพิเชษฐ์. 2556. **สมเด็จพระนเรศวรมหาราช**. กรุงเทพฯ :
ด้านสุทธาการพิมพ์, หน้า 101-111.
- อังกูร หงษ์คนานุเคราะห์. 2554. “สถาป โคกเขา คาราบาว: ความทรงจำที่แตกต่าง
กับความทรงจำ”. รวมบทความวิชาการจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
โครงการบัณฑิตศึกษา คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา. มิสเตอร์ก็อปปี
(ประเทศไทย) จำกัด หน้า 26-28.
- Margaret E. Farrar. 2008. Amnesia, Nostalgia, and the Politics of Place
Memory. The Annual Meeting of the Western Political Science
Association San Diego, p. 16.